

Socialist Review (London) januari 2009.

Den långa vägen till Bagdad.

Lloyd G. Gardner. The Long Way to Bagdad. A History of U S Foreign Policy from the 70s to the Present. New York: The New Press, 2008. -320 sid.

Gardner visar att USA:s försvarsminister Donald Rumsfeld - efter terrorattacken den 11 september 2001 - inte var den ende att pressa på för ett anfall mot Irak, Presidenten (2001-2009) George W Bush yrkade även han på ett snabbt angrepp. "Gå igenom alltihopa, alltihopa" beordrade han chefen för kontra-terrorenheten. "Se efter om Saddam gjorde detta. Kolla om han på något sätt är inblandad".

Gardner belägger händelsen med kalla fakta. Och det är denna dokumentation som lyfter hans bok ovanom strömmen av böcker om Irakkriget, som vält över oss de senaste åren,. The Long Way to Bagdad är den hitintills grundligaste och mest väldokumenterade redogörelsen av den amerikanska utrikespolitikens när, var, hur och varför.

Boken blottlägger USA:s till synes vinglande Mellanösternpolitik de senaste fyrtio åren. Anfallet på Irak var inte förutbestämt. Gardner visar på ovedersägliga bevis för att USA 1980 gav Saddam Hussein grönt ljus att anfälla Iran. Och att president (1989-1993) George H. W. Bush gav Saddam Hussein 1991 intrycket att USA inte skulle opponera sig mot ett irakiskt militärt infall i Kuwait.

Vattendelaren i Mellanösternpolitiken, understryker Gardner, är den betydelse som 1979 års islamska revolution i Iran har haft på tänkandet i Washington. Han belägger att, inte endast stödet till Saddam Hussein, utan också beväpningen av mujahedin i Afghanistan fr. o. m. 1979 var betingat av rädsla för Khomeinis växande inflytande. Och han kan visa på att Bushs den äldres beslut att inte störta Hussein 1991 berodde på fruktan att de shi'itiska massorna i Irak skulle bidra till att det shi'itiska Iran blev regionens stormakt.

Det viktigaste med The Long Way to Bagdad är dock tidsspannet och framförallt Gardners bärande tanke att de nu pågående USA krigerna ingår i den räkna av krig som igångsatts efter USA:s förlust i Vietnam. Gardner påvisar att politikerna i Washington har gjort allt vad de kunnat för att bekämpa Vietnamsyndromet. Och detta isynnerhet med att öka USA:s inblandning i Mellanöstern.

Politiken tog sin början med president (1977-81) Jimmy Carters försök att göra en dygd av Vietnamförlusten genom att dra igång en offensiv för mänskliga rättigheter. Men det tog slut illa kvickt efter att han 1979 vid en middag för den ökänt brutale shahen av Iran sa "Våra samtal har varit ovärderliga, inget kan ersätta vår vänskap och vår tacksamhet går till shahen... Det finns ingen ledare för vilken jag känner en större personlig tacksamhet och vänskap"

Carter togs till ordningen av säkerhetsrådgivaren Zbigniew Brzezinski. Även om det var det sovjetiska hotet som återinsattes som USA politikens huvudfråga lät dock Brzezinskis retorik som vore den yppad idag. Det existerar, sa han, en "krisernas kurva" som sträcker sig från Centralasien över Mellanöstern till Nordafrika.

Gardner avslutar med att "Vad som en dag kommer att framstå som det centrala är inte undantaget George W Bush utan det kontinuerliga i Carterdoktrinen 'chocka för respekt'...". Gardners undersökning är således betydelsefull för den visar på USA:s upptrappning - sen 1970-talets mitt - av sin aktiva inblandning världen över, och detta oberoende av om landet styrts av republikaner eller demokrater. The Long Way to Bagdad hjälper oss att skåda in i framtiden.

Chris Nineham

Översättning *Per-Erik Wentus*